

KAKO BRINUTI O GOVEDIMA, OVCAMA I KOZAMA I KAKO IH OBUZDATI

Kada se nepravilno brinete o govedima, ovcama i kozama (koje su poznate kao preživači), možete ih izložiti stresu, pa čak i ozlijediti. Također možete ugroziti sebe i druge radnike koji se brinu o preživačima. Njihovo meso će biti lošije kvalitete. Ovi savjeti pomoći će vam da osigurate učinkovito kretanje preživača.

Briga o preživačima i njihovo obuzdavanje dopušteno je samo radnicima koji imaju uvjerenje o osposobljenosti.

DA

- Dopustite da se ovce i koze kreću jedne uz druge
- Osigurajte da nema prepreka na putu kretanja
- Dobro osvijetlite put kretanja, ali ne usmjeravajte svjetlo direktno u preživače
- Koristite zastave, plastična vesla, šuškalice

O GOVEDIMA, OVCAMA I KOZAMA

- Bikovi, ovnovi i jarčevi mogu biti nepredvidljivi
- Svaka krava, ovca ili koza može se ponašati na drugačiji način
- **Vole:** dobro osvijetljena područja
- **Ne vole:** blještava ili izrazito jarka svjetla, mrak, sjene, odsjaje, prepreke, oštre zavoje, nenadanu buku/ nagle pokrete, izolaciju/stjerivanje u kut/požurivanje, skliske podove

ZAPAMTITE

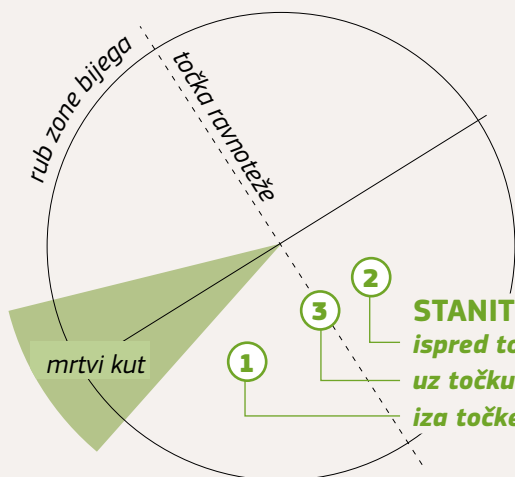
- Ako ne možete bezbolno premjestiti preživača, **ne biste ga trebali premještati**
- Zadržite **grupu na okupu** – odvajajte životinje isključivo radi obuzdavanja

PREMJEŠTANJE U GRUPAMA

- Premještajte preživače u grupama od 4 – 6 odraslih životinja
- Mlade preživače premještajte u grupama od 15 – 20 životinja

NE

- Ne udarajte preživače
- Ne izlažite osjetljive dijelove tijela preživača pritisku
- Ne podižite preživače za glavu, uši, noge, vunu ili dlaku, rep
- Ne savijajte/lomite repove preživača
- Ne hvatajte preživače za oči
- Ne rukujte preživačima na način koji ih može ozlijediti

ISKORISTITE ZONU BIJEGA

Prostor oko krave, ovce ili koze zove se zona bijega. Kad uđete u taj prostor, životinja će se pomaknuti. Da biste potaknuli kravu, ovcu ili kozu na kretanje, možete iskoristiti **točku ravnoteže** (obično u ramenom području) dok stojite na primjernoj udaljenosti od životinje. **Krećite se polako.** Trebali biste moći navesti životinje da se pomaknu bez udaranja.

STANITE:

- ispred točke ravnoteže** kad želite da se životinja pomakne unazad
- uz točku ravnoteže** kad želite da se životinja zaustavi
- iza točke ravnoteže** kad želite da se životinja pomakne prema naprijed

KAKO SPUTATI PREŽIVAČE

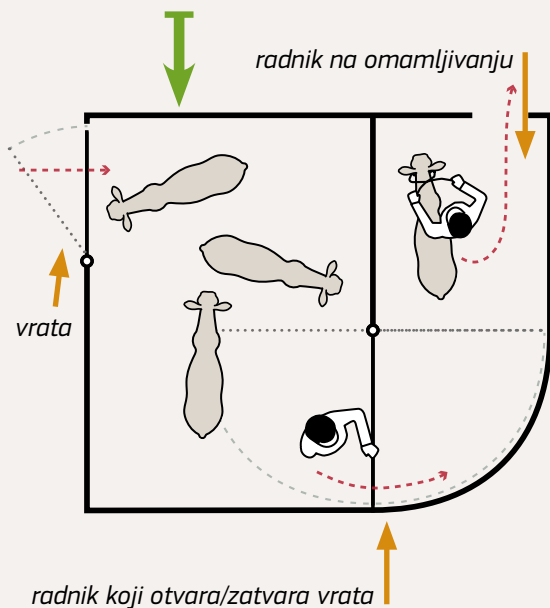
Ako pravilno sputate kravu, ovcu ili kozu, **to može povećati učinkovitost omamljivanja i iskrvarivanja te spriječiti izlaganje životinja nepotrebnoj patnji.** Slijedite ove upute kako biste izbjegli nanošenje boli životinjama prije klanja.

TIJESNI ILI USKI OBOR (GOVEDA)

- ✦ Za zatvaranje jednog goveda
- ✦ Omogućuje **lak pristup glavi goveda**

OBOR ZA OMAMLJIVANJE (OVCE/KOZE)

- ✦ U oboru za omamljivanje **radite s još jednim ili dva radnika koja rukuju životinjama** (najbolje u paru)
- ✦ Uvedite malu grupu ovaca ili koza kroz vrata i zatim ih zatvorite
- ✦ Ostavite oko **1,2 m² po ovci ili kozi**
- ✦ Nije potrebno nikakvo dodatno sredstvo za sputavanje

INDIVIDUALNI BOKS ZA SPUTAVANJE (ODRASLA GOVEDA/OVCE/KOZE)

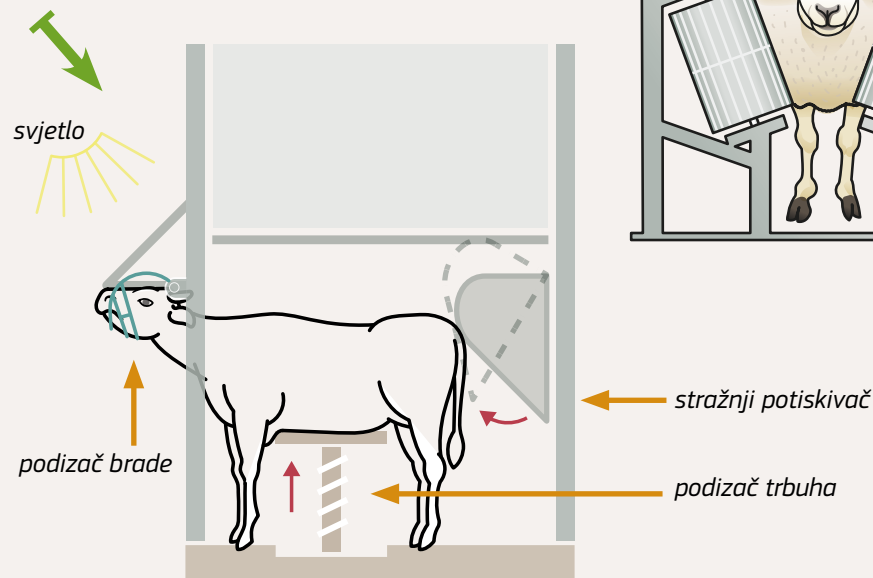
- ✦ **Jedna po jedna** životinja
- ✦ Priječi okretanje životinje koja stoji
- ✦ Prilagođen veličini životinje
- ✦ Sprečava okretanje životinje

Životinje trebaju **ući dobrovoljno**, bez guranja ili podbadanja. U te svrhe:

- ✦ boks mora biti **dobro osvijetljen**, bez reflektivnih materijala
- ✦ pod mora izgledati isto kao i pod izvan boksa
- ✦ vrata trebaju biti **dovoljno velika tako da životinja može lako proći**
- ✦ boks ne smije izgledati kao da nema izlaza – **prostor izvan boksa mora biti vidljiv** s vrata
- ✦ operater treba ostati **izvan vidnog polja** na drugoj strani

Neki boksovi imaju podizače trbuha ili stražnje/bočne potiskivače koji služe za sputavanje. Kada ih aktivirate, nemojte primjenjivati snažan pritisak.

Boksovi također mogu imati podizač glave i vratni obruč za sputavanje glave. Kada je glava sputana, možete aktivirati stražnji potiskivač.

ZABRANJENI NAČINI SPUTAVANJA

- ✦ Vješanje/podizanje životinja koje su pri svijesti
- ✦ Mehaničko stezanje/povezivanje nogu ili stopala
- ✦ Presijecanje leđne moždine
- ✦ Imobilizacija električnom strujom

POKRETNÁ TRAKA (GOVEDA/KOZE/TELAD)

- ✦ Automatizirani sustav koji rijetko zahtijeva da čovjek rukuje životinjom
- ✦ Sve više sputava životinje kako se kreću prema omamljivanju
- ✦ Dovedite **svako govedo, ovcu ili kozu do početka pokretne trake**, po mogućnosti u grupi kako bi životinje ostale mirne
- ✦ **Ostavite dovoljno mjesta** tako da životinje ne naslanjaju glavu na leđa životinje ispred njih

